

UTTAN ÚR HEIMI

Minni fuglur í Grønlandi

Amerikanskir granskarar, sum hava kannað nakrar fuglastovnar í Vesturgrønlandi, siga, at átta stovnar eru minkaðir nógv ta seinastu öldina. Eitt nú siga teir, at í dag eru umleið ein millión færri lomvigar í Vesturgrønlandi enn tíðliga í síðstu öld.

William Burnham, Kurt K. Burnham og Tom J. Cade hava talt fuglin og borið úrslitið saman við fuglateljngar, sum danski læknin Alfred Bertelsen gjordi í Vesturgrønlandi í árunum frá 1905 til 1920. Teir siga, at í Uummannaq er lomvigin at

kalla útruddaður, og at tað er nógv minni til av ritu, álku, æðu og falki nú enn tá. Orsokina halda amerikonsku granskararnir vera, at tað er vorðið munandi trengri hjá fuglinum í Vesturgrønlandi ta seinastu öldina. Í hesum tíðarskeiðinum er fólkatalið ferfaldað, og í dag brúka menn skjóttgangandi bátar, tá teir veiða fugl.

Christian Hjorth, sum er formaður í danska fuglafelagnum, sigur við danska útvarpið, at gongdin við fuglinum í Vesturgrønlandi líkist einari lívfrøðiligari vanlukku.

Vilja samstarva um olju

Russar vilja fegnir samstarva við norsku oljufelögin, nú ætlanin er at fara undir oljuvinnu í Barentshavinum, og norsku felögin fara neyván at bera seg undan, skrivur Aftenposten.

Talan er serliga um Stockmanleiðina í russiska partinum av Barentshavinum. Leiðin er tann størsta gassleiðin, sum higartil er ávíst, og metingarnar siga, at hon er tríggjar ferðir størri enn Trollleiðin, sum er tann størsta gassleiðin á norska landgrunninum. Ein talsmaður hjá russiska gassfelagnum Gazprom

sigur við Aftenposten, at norsku felögin hava drúgvur royndir, og eftir hansara tykki er tað ikki annað enn rímligt, at russar og norðmenn samstarva.

Tey bæði stóru norsku oljufelögin, Statoil og Hydro, hava longu víst russiska hugskotinum áhuga. Statoil hevur boðið russum at taka lut í at menna Snøhvitleiðina, og Hydro hevur brúkt royndirnar á leiðini Ormen Lange til at sannføra russar um, at felagið er ført fyri at hjálpa Gazprom, tá russar ætlandi fara undir at menna Stockmanleiðina um nøkur ár.

Sleppa útaftur

Í september í fjør dømdi ein spanskur dómstólur Najib Chaib Mohamed drúgvu fongulsrevsing fyri at hava verið limur í Al-Qaeda. Men seinasta fríggjadag kundi hann spáka út úr fongslinum sum frælsur maður, og teir næstu mánaðarnar sleppa fleiri av felögum hansara eisini út úr fongslinum.

Orsokin er, at dómurin imóti monnunum er ikki galdandi enn. Teir dömdu hava skotið dómin inn fyri hægstarætt, men hann hevur ikki víðgjørt málini enn, og eftir spanskari lóg kunnu menninir sleppa leysir, til hægstirættur hevur tikið støðu. Tí slapp Najib Chaib Mohamed leysur í síðstu viku. Í næsta mánað

sleppur Mohamed Zahar Adade leysur, í juli Jose Luis Gallant og í oktober Mohamed Ghaleb. Ein annar, Saïd Chedadi, slapp leysur longu í november í fjør.

Sponsku fjølmiðlarnir hava gjørt nógv burtur úr málinum og vísa á, at verandi lóg má broytast. Blaðið El Pais skrivur, at tað, sum nú hendir, minnr um tað, sum hendi í 2002. Tá varð algerski yvirgangsmaðurin Alekema Lamari latin leysur orsakað av somu lógargrein. Tvey ár seinni, tann 11. mars í 2004, skipaði hann fyri teirri blóðugu bumbuatsóknini í Madrid, sum kostaði 191 mannalív.

Hamas til valdið

Mahmoud Abbas, forseti, hevur sagt, at hann fer frá, um hann ikki sleppur at halda fram við friðarsamráðingunum við Ísrael
Mynd: Reuters

Hóast almenna valúrslitið ikki er almannakunngjørt enn, bendir alt á, at Hamas vann palestinska tjóðartingsvalið og skal skipa eina stjórn, sum umheimurin ikki vil kennast við

VAL

Arni Joensen
fartekst@mail.dk

Langt áðrenn uppteljgingin var liðug, kunngjordi leiðslan í Hamas, at flokkurin hevði vunnið valið, tí hann hevði fingið í hvussu er 70 av teimum 132 tinglimunum og sostatt meiriluta.

Løtu seinni ásannaðu leiðandi limir í Fatah-stjórnarflokkinum, at flokkurin hevði tapt, og Ahmed Qurie,

forsetisráðharri, kunngjordi, at hann og hansara ráðharrar høvdu lagt frá sær.

– Fólkíð hevur valt, og vit mugu vírða fólksins avgerð. Er úrslitið tað, sum sagt verður, eigur forsetin at biðja Hamas skipa stjórn, segði forsetisráðharin, tá hann boðaði frá, at stjórnin var farin frá. Sambært tíðindastovnum misti Fatah-flokkurin serliga nógvav atkvøður á bygd.

Sambært stýrisskipanini skal Mahmoud Abbas, forseti, biðja tann størsta flokkin skipa stjórn. Sjálvur er forsetin valdur beinleiðis, so úrslitið av tjóðartingsvalinum hevur onga ávirkan á embæti hansara, men Abbas hevur sagt, at hann fer at leggja frá sær, um valúrslitið ber í sær, at friðarsamráðingarnar við Ísrael steðga upp.

Enn er heldur ikki nakað, sum bendir á, at nakrar samráðingar verða við Ísrael. Ein

talsmaður hjá Hamas sigur við AP, at sum er kemur tað ikki upp á tal at víðurkenna Ísrael.

– Samráðingar við Ísrael standa ikki í politisku skrá okkara, sigur Mushir al-Masri, sum sjálvur er valdur í nýggja tjóðartingið. Hann heldur kortini, at Hamas eigur at leggja seg eftir at fáa samstarv við Fatah-flokkin, tí tað er umráðandi, at tað palestinska fólkíð stendur saman, sigur hann.

Skal leggja vápnini

Tað góða valúrslitið hjá Hamas kemur Ísrael og USA sera illa við, og bæði londini hava gjørt greitt, at tey fara ikki at samráðast við eina Hamas-stjórn, fyrr enn Hamas broytir politikk og stevnumið.

– Ísrael kann als ikki góðtaka, at Hamas verður partur av einari palestinska

stjórn. Hamas er ein yvirgangsfelagsskapur, sum hevur sum mál at beina fyri Ísrael, og tí er tað okkara krav, at felagsskapurin letur vápnini frá sær, sigur ísraelski forsetisráðharin, Ehud Olmert.

Hann fekk alt fyri eitt fullan stuðul frá amerikanska forsetanum, George W. Bush.

– Vit tingast ikki við teir, fyrr enn teir sleppa tankanum um at oyðileggja Ísrael, vóru boðini úr Hvítu Húsunum.

ST-aðalskrivarin, Kofi Annan, vil eisini hava Hamas at lata vápnini frá sær.

– Ein og hvør vápnaður felagsskapur, sum vil sleppa at taka lut í einari demokratiskari tilgongd, eigur at lata vápnini frá sær, tí tað er ikki sambæriligt at bera vápn og at sita í lóggevandi tinginum. Eg ivist ikki í, at Hamas skilir tað, sigur Kofi Annan.

Skipararnir koyrdir í land

Tveir skiparar hjá Color Line hava fingið sekkin, tí manningin slapp at drekka

Nýggjárstaftan loyvdu skipararnir á ferjunum "Kronprins Harald" og "Color Fantasy" manningunum at smakka sær á, meðan skipini lógu við bryggju í ávíkavist Oslo og Kiel.

Men tað gongur ikki, sig-

ur reiðarið. Tí vórðu báðir skipararnir boðsendir fyri einari viku síðani. Tað er ikki greitt, hvat bleiv sagt á fundinum, men í hvussu er eru teir ikki skiparar hjá Color Line longur, skrivur Aftenposten.

Kunningarstjórin hjá reiðarinum, Helge Otto Mathisen, sigur við blaðið, at manningarnar hava als ikki loyvi at drekka nakað sterkt, sama um skipini liggja við bryggju ella ikki.